

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۵۰ پرسش چهارگزینه‌ای برگزیده حقوق مدنی

تدوین: قائم الدین شعبانی حاجی

انتشارات پتر دانش

۱۳۹۶

سخن ناشر

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله‌ی یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آن‌ها از یک سو و تناسب آن‌ها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتردانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه‌ی خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی بیش از پیش به منصه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

۹ سؤالات
۱۰ کلیات و مقدمات (مواد ۱۰-۱ ق.م.)
۱۱	فصل اول: اموال و مالکیت (مواد ۱۱-۱۸۲ ق.م.)
۱۱ مبحث اول: اقسام اموال (مواد ۱۱-۲۸ ق.م.)
۱۳ مبحث دوم: حق مالکیت (مواد ۲۹-۳۹ ق.م.)
۱۵ مبحث سوم: حق انتفاع (مواد ۴۰-۵۴ ق.م.)
۱۶ مبحث چهارم: وقف (مواد ۵۵-۹۱ ق.م.)
۱۹ مبحث پنجم: حق ارتفاق (مواد ۱۳۹-۳۹ ق.م.)
۲۰ مبحث ششم: احیای اراضی موات و حیازت مباحات (مواد ۱۸۲-۱۴۱ ق.م.)
۲۰	فصل دوم: در عقود و تعهدات بطور کلی (مواد ۳۰۰-۱۸۳ ق.م.)
۲۰ مبحث اول: اقسام عقود و معاملات (مواد ۱۸۹-۱۸۳ ق.م.)
۲۴ مبحث دوم: در شرایط اساسی صحت معاملات (مواد ۲۱۸-۱۹۰ ق.م.)
۳۳ مبحث سوم: در اثر معاملات (مواد ۲۳۱-۲۱۹ ق.م.)
۳۹ مبحث چهارم: در بیان شرایطی که ضمن عقد می شود (مواد ۲۴۶-۲۳۲ ق.م.)
۴۴ مبحث پنجم: در معاملات فضولی (مواد ۲۶۳-۲۴۷ ق.م.)
۴۷	فصل سوم: در سقوط تعهدات (مواد ۳۰۰-۲۶۳ ق.م.)
۴۷ مبحث اول: در وفای به عهد (مواد ۲۸۲-۲۶۳ ق.م.)
۵۱ مبحث دوم: در اقاله (مواد ۲۸۸-۲۸۳ ق.م.)
۵۲ مبحث سوم: در ابراء (مواد ۲۹۱-۲۸۹ ق.م.)

۵۳مبحث چهارم: در تبدیل تعهد (مواد ۲۹۲ و ۲۹۳ ق.م.)
۵۵مبحث پنجم: تهاوتر (مواد ۲۹۹-۲۹۴ ق.م.)
۵۶مبحث ششم: مالکیت مافی الذمه (ماده ۳۰۰ ق.م.)
۵۷ فصل چهارم: الزامهای خارج از قرارداد (مواد ۳۳۷-۳۰۱ ق.م.)
۵۷مبحث اول: کلیات (مواد ۳۰۶-۳۰۱ ق.م.)
۵۸مبحث دوم: غضب (مواد ۳۲۷-۳۰۸ ق.م.)
۶۰مبحث سوم: در اتلاف (مواد ۳۳۰-۳۲۸ ق.م.)
۶۱مبحث چهارم: در تسبیب (مواد ۳۳۵-۳۳۱ ق.م.)
۶۳مبحث پنجم: در استیفاء (مواد ۳۳۶ و ۳۳۷ ق.م.)
۶۴مبحث ششم: از قانون مسئولیت مدنی (مصوب ۱۳۳۹/۲/۷)
۶۹ فصل پنجم: در بیع (مواد ۳۹۵-۳۳۸ ق.م.)
۶۹مبحث اول: در احکام بیع (مواد ۳۴۴-۳۳۸ ق.م.)
۷۰مبحث دوم: در طرفین معامله (مواد ۳۴۷-۳۴۵ ق.م.)
۷۱مبحث سوم: در مبیع (مواد ۳۶۱-۳۴۸ ق.م.)
۷۲مبحث چهارم: در آثار بیع (مواد ۳۹۵-۳۶۲ ق.م.)
۷۴ فصل ششم: در خيارات و احکام راجعه به آن (مواد ۴۵۷-۳۹۶ ق.م.)
۷۴مبحث اول: خيار مجلس، خيار حيوان و خيار شرط (مواد ۴۰۱-۳۹۷ ق.م.)
۷۶مبحث دوم: در خيار تاخير ثمن (۴۰۹-۴۰۲ ق.م.)
۷۷مبحث سوم: در خيار رؤیت و تخلف از وصف (مواد ۴۱۵-۴۱۰ ق.م.)
۷۸مبحث چهارم: در خيار غبن (مواد ۴۲۱-۴۱۶ ق.م.)
۷۹مبحث پنجم: خيار عيب (مواد ۴۳۷-۴۲۲ ق.م.)
۸۱مبحث ششم: خيار تدليس، خيار تبعض صفة و خيار شرط (مواد ۴۴۴-۴۳۸ ق.م.)

- مبحث هفتم: در احکام خیارات به طور کلی (۴۵۷-۴۴۸ ق.م) ۸۲
- فصل هفتم: در بیع شرط (۴۶۸-۴۵۸ ق.م) ۸۳
- فصل هشتم: در معاوضه (مواد مواد ۴۶۴ و ۴۶۵ ق.م) ۸۳
- فصل نهم: در اجاره (مواد ۵۱۷-۴۶۶ ق.م) ۸۴
- فصل دهم: در مزارعه، مساقات (مواد ۵۴۵-۵۱۸ ق.م) ۸۹
- فصل یازدهم: در مضاربه (مواد ۵۶۰-۵۴۶ ق.م) ۹۰
- فصل دوازدهم: در جعله (مواد ۵۷۰-۵۶۱ ق.م) ۹۱
- فصل سیزدهم: در شرکت (مواد ۶۰۶-۵۷۱ ق.م) ۹۲
- فصل چهاردهم: در ودیعه (مواد ۶۳۴-۶۰۷ ق.م) ۹۵
- فصل پانزدهم: در عاریه (مواد ۶۴۷-۶۳۵ ق.م) ۹۶
- فصل شانزدهم: در قرض (مواد ۶۵۳-۶۴۸ ق.م) ۹۷
- فصل هفدهم: در قمار و گرویندی (مواد ۶۵۴ و ۶۵۵ ق.م) ۹۸
- فصل هجدهم: در وکالت (مواد ۶۸۳-۶۵۶ ق.م) ۹۹
- فصل نوزدهم: در ضمان عقدی (مواد ۷۲۳-۶۸۴ ق.م) ۱۰۲
- فصل بیستم: در حواله (مواد ۷۳۳-۷۲۴ ق.م) ۱۰۴
- فصل بیست و یکم: در کفالت (مواد ۷۵۱-۷۳۴ ق.م) ۱۰۶
- فصل بیست و دوم: در صلح (مواد ۷۷۰-۷۵۲ ق.م) ۱۰۶
- فصل بیست و سوم: در رهن (مواد ۷۹۴-۷۷۱ ق.م) ۱۰۸
- فصل بیست و چهارم: در هبه (مواد ۸۰۷-۷۹۵ ق.م) ۱۱۰
- فصل بیست و پنجم: در اخذ به شفعه (مواد ۸۲۴-۸۰۸ ق.م) ۱۱۱
- فصل بیست و ششم: در وصایا (مواد ۸۶۰-۸۲۵ ق.م) ۱۱۳
- فصل بیست و هفتم: در ارث (۹۴۹-۸۶۱ ق.م) ۱۱۶

فصل بیست و هشتم: در مقررات مختلفه (مواد ۹۵۵-۹۵۰ ق.م.)	۱۲۰
فصل بیست و نهم: در کلیات اشخاص (مواد ۹۷۵-۹۵۶ ق.م.)	۱۲۰
فصل سی ام: در تابعیت (مواد ۹۹۱-۹۷۶ ق.م.)	۱۲۳
فصل سی و یکم: در اسناد سجل احوال (مواد ۱۰۰۱-۹۹۲ ق.م.)	۱۲۳
فصل سی و دوم: در اقامتگاه (مواد ۱۰۱۰-۱۰۰۲ ق.م.)	۱۲۴
فصل سی و سوم: در غایب مفقودالاثَر (مواد ۱۰۳۰-۱۰۱۱ ق.م.)	۱۲۵
فصل سی و چهارم: در نکاح (مواد ۱۱۱۹-۱۰۳۴ ق.م.)	۱۲۶
فصل سی و پنجم: در انحلال نکاح (مواد ۱۱۵۷-۱۱۲۰ ق.م.)	۱۳۰
مبحث اول: در امکان فسخ نکاح (مواد ۱۱۳۲-۱۱۲۱ ق.م.)	۱۳۰
مبحث دوم: در طلاق (مواد ۱۱۵۷-۱۱۳۳ ق.م.)	۱۳۱
فصل سی و ششم: در حضانت (مواد ۱۱۷۹-۱۱۶۸ ق.م.)	۱۳۳
فصل سی و هفتم: در الزام به انفاق (مواد ۱۲۰۶-۱۱۹۵ ق.م.)	۱۳۴
فصل سی و هشتم: در حجر (مواد ۱۲۱۷-۱۲۰۷ ق.م.)	۱۳۶
فصل سی و نهم: در قیمومت (مواد ۱۲۵۶-۱۲۰۷ ق.م.)	۱۳۷
فصل چهلم: در ادله اثبات دعوا (مواد ۱۳۳۵-۱۲۵۷ ق.م.)	۱۳۸
پاسخنامه تشریحی	۱۴۱
سؤالات آزمون وکالت ۱۳۹۴	۲۳۳
پاسخنامه سؤالات آزمون وکالت ۱۳۹۴	۲۳۸

در اهمیت

خوانندگان گرامی؛ لازم به یادآوری است که نشانه های درج شده در ابتدای هر سؤال، نشانگر درجه اهمیت پرسش های ذکر شده می باشد. سؤالاتی که دارای علامت □ می باشند از بیشترین درجه اهمیت نسبت به سایر سؤالات برخوردار هستند. که این سؤالات را ممتاز می نامیم و بدیهی است سایر سؤالات از لحاظ آزمونی و کاربردی از اهمیت کمتری برخوردارند. به نحوی که علامت های □ □ □ در ابتدای سایر سؤالات به ترتیب بیانگر درجه اهمیت خیلی مهم و مهم می باشند.

لازم به ذکر است آن دسته از سؤالاتی که در ابتدای آن ها هیچ نشانه ای وجود ندارد، از پایین ترین درجه اهمیت آزمونی و کاربردی نسبت به سایر سؤالات برخوردارند.

سؤالات

کلیات و مقدمات (مواد ۱۰-۱۱ ق.م.)

۱ مصوبات مجلس شورای اسلامی و نتیجه‌ی همه‌پرسی پس از طی مراحل قانونی به رئیس جمهور ابلاغ می‌شود و چنانچه رییس جمهور در خصوص امضا یا ابلاغ این موارد به مجربان و صدور دستور انتشار آن‌ها ظرف ۵ روز اقدام نکند (وکالت - آذر ۱۳۸۷)

الف) مجلس، رئیس جمهور را برای ادای توضیح احضار می‌کند.

ب) به دستور رئیس مجلس شورای اسلامی، روزنامه رسمی موظف است مصوبه را ظرف ۷۲ ساعت چاپ و منتشر کند.

ج) رییس قوه قضاییه ضمن تذکر به رئیس جمهور، دستور چاپ و نشر مصوبه را به روزنامه رسمی می‌دهد.

د) به دستور مقام معظم رهبری، روزنامه رسمی موظف است مصوبه را ظرف ۷۲ ساعت چاپ و منتشر کند.

۲ قانون در چه زمانی به صورت قاعده حقوقی لازم‌الاجرا محسوب می‌شود؟ (مشاوران حقوقی - ۱۳۸۳)

الف) به محض تصویب در مجلس شورای اسلامی

ب) پس از تصویب در مجلس و تأیید شورای نگهبان قانون اساسی

ج) به محض انتشار، مگر در قانون ترتیب خاصی پیش‌بینی شده باشد.

د) ۱۵ روز پس از انتشار

۳ یک تبعه فرانسه که در ایران اقامت دارد فوت نموده است. تقسیم ارث او بر طبق قانون کدام کشور است؟ (خانواده سراسری - ۱۳۸۹)

الف) در حدود معاهدات، تابع قوانین ایران است.

ب) تابع قوانین فرانسه است.

ج) در حدود معاهدات، تابع قوانین فرانسه است.

د) تابع قوانین ایران است.

۴ در اصطلاح قانون مدنی ایران قرارداد خصوصی به چه عقدی گفته می‌شود؟ (تعهدات آزاد - ۱۳۸۰)

الف) عقد معین

- (ب) عقد غیر معین
 (ج) عقدی که دولت یکی از طرفین آن نباشد.
 (د) عقدی که در داخل کشور منعقد شود.

کدام مورد از مصادیق «عقد غیر معین» است؟ ۵

(تعهدات سراسری - ۱۳۹۰)

- (الف) بیمه حوادث
 (ب) نکاح دائم
 (ج) شرکت سهامی عام
 (د) قرارداد توزیع انحصاری کالا

فصل اول: اموال و مالکیت (مواد ۱۸۲-۱۱ ق.م.)
مبحث اول: اقسام اموال (مواد ۲۸-۱۱ ق.م.)

۶ مالک با غاصب ملک خود توافق می کند که مبلغ مشخصی به عنوان اجرت‌المثل پرداخت شود. در صورت امتناع غاصب از پرداخت اجرت مورد توافق و طرح دعوی از سوی مالک، دعوی مزبور تابع کدام اموال است؟ (وکالت - ۱۳۹۳)

- (الف) منقول ذاتی
 (ب) در حکم غیر منقول
 (ج) غیر منقول تبعی
 (د) در حکم منقول

۷ چه اموالی در حکم غیر منقول است؟ (وکالت - ۱۳۸۶)

- (الف) بنایی که بر روی زمین احداث می شود.
 (ب) معدنی که در زمین حفر می شود.
 (ج) حیوانات و اشیایی که مالک آن را برای عمل زراعت اختصاص داده است، از نظر صلاحیت محاکم و توقیف اموال.
 (د) مطلق اشجار و شاخه‌های آن، مادام که بریده یا کنده نشده.

۸ کدام گزینه در مورد «سرقفلی» صحیح است؟

(ارشد سراسری - ۱۳۸۶)

- (الف) منقول است.
 (ب) غیر منقول است.
 (ج) منقول تبعی است.
 (د) غیر منقول تبعی است.

۹ کدام یک از گزینه‌های زیر صحیح است؟ (ارشد سراسری - ۱۳۸۰)

(الف) ثمن مبیع و مال الاجاره‌ی عین مستأجره در حکم منقول است، ولو اینکه مبیع یا عین مستأجره از اموال غیر منقول باشد.
 (ب) اگر مبیع یا عین مستأجره از اموال غیرمنقول باشند، ثمن مبیع و مال الاجاره‌ی عین مستأجره در حکم غیر منقول است.
 (ج) کشتی‌های بزرگ، نظر به اهمیت و ارزششان داخل در غیر منقول اند.
 (د) مصالح بنایی، از قبیل سنگ و آجر و غیره که برای ساختن بنایی بر روی یک زمین، در آن گرد آورده شده‌اند، در حکم غیر منقول اند.

۱۰ کدام عبارت در خصوص وجه تمایز حقوق عینی و دینی، نادرست است؟
 (ارشد سراسری - ۱۳۸۹)

(الف) حق دینی، مستقیم و حق عینی، غیرمستقیم است.
 (ب) موضوع حق عینی، مال و موضوع حق دینی، فعل است.
 (ج) در مالی که موضوع اعمال هر دو حق است، حق عینی بر حق دینی مقدم است.
 (د) حق عینی در برابر همه و حق دینی در برابر مدیون قابل استناد است.

۱۱ منظور قانون مدنی از «اموالی که مالک خاص ندارند» چیست؟
 (ارشد سراسری - ۸۸)

(الف) مباحات - اشیای گمشده
 (ب) مباحات - اموال مجهول‌المالک
 (ج) مباحات - اموال عمومی - اموال مجهول‌المالک
 (د) اموال مجهول‌المالک - لقطه

۱۲ مشترکات عمومی به چه اموالی گفته می‌شود؟
 (تعهدات سراسری - ۱۳۸۷)

(الف) اموال مشاع
 (ب) اموالی که مالک خاص ندارند.
 (ج) اموالی که عده‌ای از مردم مالک آن هستند.
 (د) اموالی که تملک خصوصی و استفاده انحصاری از آن‌ها ممنوع است.

۱۳ «کاخ گلستان واقع در تهران» جزو اموال است.

(ارشد سراسری - ۱۳۹۳)

- الف) اختصاصی دولتی
ب) دولتی
ج) مصادره شده
د) عمومی

مبحث دوم: حق مالکیت (مواد ۳۹-۲۹ ق.م.)

۱۴ در مورد مقایسه «مالکیت منفعت» با «حق انتفاع» کدام گزینه درست است؟ (ارشد آزاد - ۱۳۸۷)

- الف) در مالکیت منفعت، فی الواقع تفکیک مالکیت وجود دارد، در حالی که در مورد حق انتفاع تفکیک مالکیت وجود ندارد.
ب) در مورد مالکیت منفعت، ذرات منافع در ملک مالک منافع ایجاد می‌شود، برعکس حق انتفاع.
ج) مالکیت، امری مقول به تشکیک است و لذا حق انتفاع در مرتبه‌ای اخف از مالکیت منفعت قرار دارد.
د) تمام موارد

۱۵ قانون ایران از آثار ادبی اتباع بیگانه (ارشد سراسری - ۱۳۸۷) الف) حمایت نمی‌کند.

- ب) به شرط رفتار متقابل، حمایت می‌کند.
ج) بدون قید و شرط، حمایت می‌کند.
د) به شرط نخستین چاپ یا پخش آن‌ها در ایران حمایت می‌کند.

۱۶ حقوق معنوی مؤلف چه حقوقی است؟ (ارشد سراسری - ۱۳۸۷)

- الف) هر حقی که ارزش مالی و اقتصادی نداشته باشد.
ب) حق انتشار، حق حرمت نام و حق حرمت اثر
ج) حقوق مربوط به شخصیت پدیدآورنده
د) حق هرگونه بهره برداری از اثر

۱۷ اگر پدر و مادر حیوانی، متعلق به دو مالک مختلف باشد آن حیوان متعلق به کیست؟ (وکالت - ۷۸)

- الف) به کسی که مالک پدر است.

ب) به کسی که مالک مادر است.

ج) به مالک پدر و مادر به نحو اشاعه و به تساوی

د) به مالک پدر و مادر به نحو اشاعه و به نسبت دو سوم و یک سوم

۱۸ زن و شوهری که با هم در محلی زندگی مشترک دارند، درباره

مالکیت اثاث خانه اختلاف پیدا می‌کنند و هیچ کدام نیز دلیلی بر مالکیت خود ندارند. اثاث مورد اختلاف، ملک چه کسی محسوب می‌شود؟
(وکالت - ۸۳)

الف) همه اثاث موجود مشترک محسوب می‌شود.

ب) همه اموال به شوهری که درآمد دارد تعلق می‌یابد.

ج) آنچه مورد استفاده اختصاصی مرد است به او تعلق دارد و سایر اثاثیه منحصرأ متعلق به زن است.

د) آنچه مورد استفاده اختصاصی زن است به او تعلق دارد و آنچه شوهر به اختصاص استفاده می‌کند ملک او است و بقیه مشترک محسوب است.

۱۹ براساس قانون مدنی اثبات مالکیت سابق مدعی

(ارشد سراسری - ۸۴)

الف) از طریق بیینه (گواهی) سبب بی‌اعتباری تصرف می‌شود.

ب) از طریق اقرار متصرف فعلی سبب بی‌اعتباری تصرف می‌شود.

ج) از هر طریق که باشد سبب بی‌اعتباری تصرف می‌شود.

د) تأثیری در اعتبار تصرف ندارد.

۲۰ در تعارض بین تصرف فعلی و مالکیت سابق: (سردفتری - ۱۳۸۷)

الف) تصرف مقدم است.

ب) مالکیت مقدم است، مشروط به اینکه متصرف اقرار به مالکیت سابق مدعی نماید.

ج) مالکیت مقدم است.

د) تصرف مقدم است مشروط به اینکه سابقه تصرف بیش از ۱۰ سال باشد.

- ۱ **گزینه ب صحیح است.** به موجب تبصره ماده ۱ قانون مدنی «در صورت استنکاف رییس جمهور از امضا یا ابلاغ در مدت مذکور در این ماده، به دستور رییس مجلس شورای اسلامی، روزنامه رسمی موظف است ظرف مدت ۷۲ ساعت مصوبه را چاپ و منتشر نماید». (مصوب ۱۳۷۰/۸/۴)
- ۲ **گزینه د صحیح است.** به موجب ماده ۲ قانون مدنی «قوانین پانزده روز پس از انتشار در سراسر کشور، لازم الاجرا است مگر آن که در خود قانون ترتیب خاصی برای موقع اجرا مقرر شده باشد». (مصوب ۱۳۴۸/۸/۲۹)
- ۳ **گزینه ج صحیح است.** مطابق ماده ۷ قانون مدنی «اتباع خارجه مقیم در خاک ایران، از حیث مسائل مربوطه به احوال شخصیه و اهلیت خود و همچنین از حیث حقوق ارضیه، در حدود معاهدات، مطیع قوانین و مقررات دولت متبوع خود خواهند بود» و ماده ۹۶۷ قانون مدنی «ترکه منقول یا غیرمنقول اتباع خارجه که در ایران واقع است فقط از حیث قوانین اصلیه از قبیل قوانین مربوطه به تعیین وراث و مقدار سهم الارث آن‌ها و تشخیص قسمتی که متوفی می‌توانسته است به موجب وصیت تملیک نماید تابع قانون دولت متبوع متوفی خواهد بود».
- ۴ **گزینه ب صحیح است.** عقد معین عقدی است که در قانون عنوان و احکام خاصی دارد ولی عقد نامعین عقدی است که عنوان و احکام آن در قانون صریحا بیان نشده است. در اصطلاح به عقود نامعین قرارداد خصوصی نیز اطلاق می‌شود.
- ۵ **گزینه د صحیح است.** ر.ک. توضیح سوال ۴.
- ۶ **گزینه د صحیح است.** چون تعهد غاصب برای پرداخت مبلغ معلومی به عنوان اجرت المثل مبتنی بر قرارداد است مشمول حکم ماده ۲۰ قانون قرار می‌گیرد که به موجب آن کلیه دیون از حیث صلاحیت محکمه در حکم منقول است. در صورت فقدان توافق و قرارداد بین طرفین دعوای مربوط به اجرت المثل و خسارات وارده بر املاک غیر منقول است.
- ۷ **گزینه ج صحیح است.** به موجب ماده ۱۷ قانون مدنی «حیوانات و اشیایی که مالک آن را برای عمل زراعت اختصاص داده باشد، از قبیل گاو و گاومیش و ماشین و اسباب و ادوات زراعت و تخم و غیره و به‌طور کلی هر مال منقول که برای استفاده از عمل زراعت لازم و مالک آن را به این امر تخصیص داده باشد، از جهت صلاحیت محاکم و توقیف اموال جزء ملک محسوب و در حکم مال غیرمنقول است

و همچنین است تلمبه و گاو یا حیوان دیگری که برای آبیاری زراعت یا خانه و باغ اختصاص داده شده است». شرایط مالی که در حکم غیرمنقول می‌باشد به شرح ذیل می‌باشد:

۱. مال زمین و مالک ادوات کشاورزی و حیواناتی که در ماده ۱۷ بصورت تمثیلی ذکر شده‌اند، یک نفر باشد و این اموال بصورت استیجاری نباشد.
۲. مالک این اموال را بر کشاورزی اختصاص داده باشد.
۳. اموال مذکور برای کشاورزی لازم باشد.

۸ **گزینه د صحیح است.** سرقتی، حقی است مخلوط که چهره‌ی غیر منقول آن (تقدم در اجاره) غلبه دارد (کاتوزیان، ناصر، قانون مدنی در نظم حقوقی کنونی، ماده ۲۰، توضیح شماره‌ی ۵)

۹ **گزینه الف صحیح است.** به موجب ماده ۲۰ قانون مدنی «کلیه دیون، از قبیل قرض و ثمن مبیع و مال الاجاره عین مستأجره، از حیث صلاحیت محاکم در حکم منقول است، ولو اینکه مبیع یا عین مستأجره از اموال غیر منقوله باشد».

۱۰ **گزینه الف صحیح است.** از جمله تفاوت‌های حق دینی و حق عینی از قرار ذیل است:

- ۱- موضوع حق عینی همیشه یک شیء مادی و خارجی است اما موضوع حق دینی ممکن است انجام دادن کار یا خودداری از آن هم باشد و اختصاص به اشیاء ندارد. هم چنین به موجب ماده ۹۶۷ قانون مدنی: «ترکه منقول یا غیرمنقول اتباع خارجه که در ایران واقع است فقط از حیث قوانین اصلیه از قبیل قوانین مربوطه به تعیین وراث و مقدار سهم الارث آن‌ها و تشخیص قسمتی که متوفی می‌توانسته است به موجب وصیت تملیک نماید تابع قانون دولت متبوع متوفی خواهد بود.»
- ۲- حق عینی در برابر همه قابل استناد است ولی حق دینی فقط نسبت به شخص مدیون قابل اجراء است (حق عینی مطلق و حق دینی نسبی است).
- ۳- حق عینی متضمن حق تعقیب است، یعنی صاحب آن می‌تواند مال خود را در دست هرکس بیابد، مطالبه نماید (حق عینی حق مستقیم است). ولی حق دینی، متضمن حق تعقیب نبوده و موضوع آن را فقط از شخص مدیون، می‌توان مطالبه نمود (حق دینی حق غیرمستقیم است).

۴- حق عینی برای صاحبش، حق تقدم در بهره‌گیری از مال موضوع حق ایجاد می‌کند اما صاحب حق دینی فقط با الزام مدیون و به طور غیرمستقیم می‌تواند از مال بهره‌مند شود. بنابراین در تقابل حق عینی و دینی، حق عینی بر حق دینی مقدم است.

۵- اسباب حق عینی محدود و ناظر به ماده ۹۲ ق.م است ولی اسباب حق دینی نامحدود است.

۱۱ **گزینه ج صحیح است.** قانون مدنی در فصل سوم از باب مربوط به اموال، تحت عنوان «اموالی که مالک خاص ندارند»، از سه دسته اموال نام برده است: ۱- اموال و مشترکات عمومی (مواد ۲۷-۲۳). ۲- مباحات (ماده ۲۷). ۳- اموال مجهول المالك (ماده ۲۸). ذکر این نکته ضروری است که اموال مجهول المالك گرچه در مرحله‌ی ثبوت مالک دارند ولی در مرحله‌ی اثبات مالکی ندارد و در حکم اموال بدون مالک (عمومی) است (کاتوزیان، ناصر، قانون مدنی در نظم حقوقی کنونی، ماده ۲۳، نکته شماره‌ی ۲).

۱۲ **گزینه د صحیح است.** ر.ک. توضیح سوال شماره ۱۱.

۱۳ **گزینه د صحیح است.** به موجب ماده ۲۶ قانون مدنی «اموال دولتی که معد است برای مصالح یا انتفاعات عمومی، مثل استحکامات و قلاع و خندق‌ها و خاکریزهای نظامی و قورخانه و اسلحه و ذخیره و سفاین جنگی و همچنین ائاثیه و ابنیه و عمارات دولتی و سیم‌های تلگرافی دولتی و موزه‌ها و کتابخانه‌های عمومی و آثار تاریخی و امثال آن‌ها و بالجمله آنچه از اموال منقوله و غیر منقوله که دولت به عنوان مصالح عمومی و منافع ملی در تحت تصرف دارد، قابل تملک خصوصی نیست؛ و همچنین اموالی که موافق مصالح عمومی به ایالت و ولایت یا ناحیه یا شهری اختصاص یافته باشد». (مصوب ۱۳۷۰/۸/۴). جمله‌ی «آنچه که... دولت به عنوان مصالح عمومی و منافع ملی در تحت تصرف دارد» معیار تمییز اموال عمومی از اموالی است که ملک دولت محسوب می‌شود (کاتوزیان، ناصر، قانون مدنی در نظم حقوقی کنونی، ماده ۲۶، نکته‌ی شماره ۱). بنابر این در تمایز اموال عمومی از اموال دولتی می‌توان گفت: اموال عمومی متعلق به همه است ولی اموال دولتی متعلق به دولت می‌باشد و مقصود از مالکیت بر اموال عمومی، صرفا مدیریت و حفاظت آن‌ها است.

۱۴ گزینه د صحیح است. ماده ۲۹ قانون مدنی میان دو مفهوم مالکیت منفعت و حق انتفاع تفکیک قائل شده است. در بیان وجوه تمایز این دو مفهوم می‌توان گفت: اولاً؛ در مالکیت منفعت، شخصی مالک عین و دیگری مالک منفعت است در حالیکه در حق انتفاع، عین و منفعت متعلق به یک شخص می‌باشد. ثانیاً؛ در مالکیت منفعت ذرات منفعت در ملک مالک منفعت ایجاد می‌شود ولی در حق انتفاع، ذره‌های منفعت در ملک مالک عین به وجود می‌آید. ثالثاً؛ حق انتفاع (مانند حق عمری و وقف) درجه‌ای ضعیف‌تر از مالکیت منفعت (مانند حق مستاجر بر مورد اجاره) است (کاتوزیان، ناصر، قانون مدنی در نظم حقوقی کنونی، ماده ۲۹، نکته‌ی شماره ۲).

۱۵ گزینه‌های ب و د هر دو صحیح هستند. براساس ماده ۲۲ قانون حمایت حقوق مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸: «حقوق مادی پدیدآورنده موقعی از حمایت این قانون برخوردار خواهد بود که اثر برای نخستین بار در ایران چاپ یا پخش یا نشر یا اجرا شده باشد و قبلاً در هیچ کشوری چاپ یا نشر یا پخش و یا اجرا نشده باشد.» طبق ماده فوق، اگر اثری برای نخستین بار خارج از ایران منتشر گردد، حقوق مادی پدیدآورنده آن در ایران مورد حمایت نیست و اشخاص دیگر میتوانند بدون اخذ اجازه صاحب اثر، در ایران آن را تکثیر، منتشر یا ترجمه کنند. براساس مواد ۲ و ۶ قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۲، تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی بدون اجازه صاحب اثر زمانی در ایران ممنوع است که به همان زبان اصلی که در خارج از ایران چاپ شده‌اند، در ایران چاپ شوند و همچنین رعایت موارد مذکور در این قانون مشروط به وجود عهدنامه یا معامله متقابل نسبت به اتباع سایر کشورها شده است.

۱۶ گزینه ج صحیح است. ر.ک. صفایی، سید حسین، دوره مقدماتی حقوق مدنی، جلد اول، اشخاص و اموال، صص ۲۳۷ و ۲۳۸.

۱۷ گزینه ب صحیح است. مطابق ماده ۳۴ قانون مدنی «نتایج حیوانات در ملکیت تابع مادر است و هرکس مالک مادر شد مالک نتایج آن هم خواهد شد».

۱۸ گزینه د صحیح است. طبق ماده ۶۳ قانون اجرای احکام مدنی: «در اموال منقول موجود در محل سکونت زوجین، آنچه معمولاً و عادتاً مورد استفاده اختصاصی زن باشد متعلق به زن و آنچه مورد استفاده اختصاصی مرد باشد متعلق

به شوهر و بقیه از نظر مقررات این قانون مشترک بین آنان محسوب می‌شود، مگر اینکه خلاف آن ثابت گردد».

۱۹ گزینه ب صحیح است. به موجب ماده ۳۷ قانون مدنی «اگر متصرف فعلی اقرار کند که ملک، سابقا مال مدعی او بوده است، در این صورت، مشارالیه نمی‌تواند برای رد ادعای مالکیت شخص مزبور به تصرف خود استناد کند، مگر این که ثابت نماید که ملک به ناقل صحیح به او منتقل شده است». با توجه به اینکه در متن سوال حکم قانون مورد پرسش قرار گرفته است بر اساس ماده ۳۷ قانون مدنی اثبات مالکیت سابق صرفا از طریق اقرار متصرف قابل انجام است. اما به عنوان معیار کلی می‌توان گفت: تصرف به عنوان مالکیت تنها در صورتی دلیل بر مالکیت فرد است که سابقه‌ی مالکیت آن معلوم نباشد. بنابراین در تعارض میان تصرف فعلی و مالکیت سابق، مالکیت سابق، مقدم است؛ خواه مالکیت سابق به وسیله‌ی اقرار ثابت شود و یا به وسیله‌ی خود مدعی (از طریق اقامه‌ی بینه) (کاتوزیان، ناصر، قانون مدنی در نظم حقوقی کنونی، ماده ۳۵، نکته‌ی شماره‌ی ۶ و ماده ۳۷، نکته‌ی شماره‌ی ۱).

۲۰ گزینه ج صحیح است. ر.ک. توضیح سوال شماره ۱۹.

۲۱ گزینه د صحیح است. در خصوص تمایز حق انتفاع و مالکیت منفعت ر.ک. توضیح سوال شماره ۱۴. اثر اذن و اباحه، رفع مانع است و ایجاد حق نمی‌کند برخلاف حق انتفاع با این توضیح ایراد گزینه ب مشخص می‌شود. در خصوص ایراد گزینه ج باید گفت که اذن، تکلیفی را بر ذمه‌ی اذن دهنده ایجاد نمی‌کند اما در حق انتفاع برای مالک در مقابل منتفع تکلیف ایجاد می‌شود.

۲۲ گزینه ج صحیح است. به موجب ماده ۴۲ قانون مدنی «رقبی حق انتفاعی است که از طرف مالک برای مدت معینی برقرار می‌گردد».

۲۳ گزینه د صحیح است. به موجب ماده ۴۳ قانون مدنی «اگر حق انتفاع عبارت از سکونت در مسکنی باشد، سکنی یا حق سکنی نامیده می‌شود و این حق ممکن است به طریق عمری یا به طریق رقبی برقرار شود».

۲۴ گزینه ج صحیح است. عقد صلح به موجب ماده ۷۶۰ قانون مدنی جزء عقود لازم است. عقد قرض نیز با وجود سکوت قانون جزء عقود لازم محسوب می‌شود. با این توضیح ایراد گزینه الف و ب مشخص می‌شود. در خصوص حبس مطلق با